

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

---

Богданову В.П.

Шановний Вікторе Павловичу!

У Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів розглянуто Вашу петицію щодо несправедливого розрахунку пенсії при призначенні і корупційної складової у діючому пенсійному законодавстві і в межах предмету відання повідомляємо наступне.

Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», який набув чинності з 01.01.2004 року, запроваджена система пенсійного страхування, яка базується на принципі залежності розміру пенсійного забезпечення особи від її трудової участі у здійсненні соціального внеску до системи пенсійного страхування. Розмір пенсії залежить від величини страхового стажу та розміру заробітної плати, з якої сплачувались страхові внески.

Для визначення розміру пенсії відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» обчислюється Ваш індивідуальний коефіцієнт заробітку та коефіцієнт стажу.

Індивідуальний коефіцієнт заробітку визначається шляхом ділення суми коефіцієнтів заробітку за кожний місяць на кількість місяців страхового стажу, за які розраховано коефіцієнти заробітку. Щомісячний коефіцієнт заробітку визначається шляхом ділення Вашої місячної заробітної плати на середню заробітну плату в галузях економіки України за відповідний місяць.

Вважаємо за доцільне відмітити, що на розгляд Верховній Раді України внесено ряд проектів законів, розроблених, зокрема, й членами Комітету з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, які передбачають встановлення для обчислення пенсії показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні за календарний рік, що передує року звернення за призначенням або перерахунком пенсії, замість показника середньої заробітної плати за три

попередні календарні роки, який застосовується відповідно до діючого законодавства.

Водночас, остаточно з приводу цих законопроектів народні депутати України будуть визначатися під час їх розгляду у сесійній залі.

Щодо строків призначення пенсії необхідно зауважити, що порядок звернення за призначенням (перерахунком) пенсії, строки призначення (перерахунку) та виплати пенсії тощо врегульовані статтями 44, 45 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування».

Відповідно до статей 44, 45 цього Закону пенсія за віком призначається з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з дня досягнення особою пенсійного віку. В іншому випадку пенсія за віком призначається з дня звернення за пенсією.

Звернення за призначенням (перерахунком) пенсії здійснюється шляхом подання заяви та інших документів, необхідних для призначення (перерахунку) пенсії, до територіального органу Пенсійного фонду або до уповноваженого ним органу чи уповноваженої особи застрахованою особою особисто або через законного представника недієздатної особи, особи, дієздатність якої обмежена, малолітньої або неповнолітньої особи.

При цьому, Законом передбачено, що порядок подання заяви та документів для призначення пенсії за віком визначається правлінням Пенсійного фонду за погодженням із центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Іншого чинним законодавством не передбачено.

Необхідно зауважити, що за своїм статусом комітети Верховної Ради України є органами, які мають предметно визначену компетенцію і забезпечують здійснення парламентом його повноважень. Отже, діяльність комітетів Верховної Ради України пов'язана з вирішенням питань, віднесених до повноважень Верховної Ради України.

Питання призначення (перерахунку) і виплати пенсій належать до повноважень органів Пенсійного фонду України, а питання, порушені в зверненні, стосуються, зокрема, порядку застосування у відповідний період органами Пенсійного фонду України норм законодавства.

Слід зазначити, що згідно зі статтею 103 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, надає разом з Пенсійним фондом роз'яснення з питань призначення, перерахунку та виплати пенсій відповідно до цього Закону. Спори, що виникають із правовідносин за цим Законом, вирішуються органами Пенсійного фонду України та в судовому порядку.

З урахуванням викладеного, Комітет звернувся до Міністерства соціальної політики України для детального вивчення порушених Вами питань та внесення

пропозицій щодо шляхів їх врегулювання. За наслідками розгляду Вас буде поінформовано.

За результатами розгляду також інформуємо, що Ваші пропозиції доведені до відома народних депутатів України – членів Комітету, які відповідно до статті 93 Конституції України мають право законодавчої ініціативи у Верховній Раді України, для розгляду та прийняття рішення. Запевняємо, що зусилля Комітету спрямовані на модернізацію пенсійної системи та підвищення рівня пенсійного забезпечення громадян. Комітет, підтримуючи необхідність продовження пенсійної реформи, здійснює розгляд та проведення аналізу різноманітних її варіантів.

Одночасно повідомляємо, що відповідно до статті 21 Закону України «Про комітети Верховної Ради України» Комітети з питань, віднесених до предметів їх відання, мають право надавати роз'яснення щодо застосування положень законів України. Такі роз'яснення не мають статусу офіційного тлумачення.

З повагою

Голова Комітету

Г. Третякова

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002E093100E1118F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/15-2021/234269 від 15.07.2021

585547

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-40-35, e-mail: spvr@rada.gov.ua

Міністру соціальної політики
України
ЛАЗЕБНИЙ М.В.

Шановна Марино Володимирівно!

До Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів надійшла петиція Богданова Віктора Павловича щодо несправедливого розрахунку пенсії при призначенні і корупційної складової у діючому пенсійному законодавстві.

Керуючись Законом України «Про комітети Верховної Ради України» та враховуючи повноваження Міністерства соціальної політики України, надсилаємо зазначену петицію для детального вивчення порушених питань та внесення пропозицій щодо шляхів їх врегулювання.

Про результати розгляду просимо повідомити автора петиції та Комітет.

Додатки: на 3 аркушах.

З повагою

Голова Комітету

Г. Третякова

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Третякова Галина Миколаївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000002E093100E1118F00
Дійсний до: 25.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-30/12-2021/234265 від 15.07.2021

585557

**МІНІСТЕРСТВО
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
(Мінсоцполітики)**

вул. Еспланадна, 8/10, м. Київ, 01601, тел.:(044) 289-86-22; 289-70-60, факс: 289-00-98 E-mail: info@mlsp.gov.ua,
Код ЄДРПОУ 37567866, рахунок UA388201720343180001000078737 в ДКСУ м. Києва, МФО 820172

№ _____
На № 04-30/12-2021/234265 від 15.07.2021

**Комітет Верховної Ради
України з питань соціальної
політики та захисту прав
ветеранів**

Про результати розгляду петиції
Богданова В. П.

Богданов В. П.

Міністерство соціальної політики розглянуло звернення Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів з порушених у петиції Богданова В. П. питань обчислення розміру пенсії та порядку її призначення і повідомляє.

Відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування” (далі – Закон) (набрав чинності 01.01.2004) загальнообов’язкове державне пенсійне страхування здійснюється за принципами рівноправності застрахованих осіб щодо отримання пенсійних виплат та виконання обов’язків стосовно сплати страхових внесків на загальнообов’язкове державне пенсійне страхування, диференціації розмірів пенсій залежно від тривалості страхового стажу та розміру заробітної плати (доходу), відповідальності суб’єктів системи загальнообов’язкового державного пенсійного страхування за порушення норм цього Закону, а також за невиконання або неналежне виконання покладених на них обов’язків.

Чинним механізмом нарахування пенсій відповідно до Закону передбачено, що розмір пенсії кожного пенсіонера визначається індивідуально залежно від набутого ним страхового стажу та отриманої заробітної плати, з якої сплачувалися страхові внески.

Для обчислення розміру пенсії застосовується середня заробітна плата (дохід) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року звернення за призначенням пенсії. Порядок визначення показників зазначеної заробітної плати затверджується Пенсійним фондом України за погодженням з центральними органами виконавчої влади, що забезпечують формування державної фінансової політики, державної політики у сферах економічного розвитку, статистики (стаття 40 Закону).

При цьому зазначаємо, що до 2017 року показник середньої заробітної плати пенсіонерів, які вийшли на пенсію у попередні роки, був значно нижчим, у зв'язку з чим за однакових показників страхового стажу та заробітної плати розміри їхніх пенсій були набагато меншими порівняно з розмірами новопризначених пенсій.

З метою поступового вирівнювання показників середньої заробітної плати для обчислення пенсій Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій” було внесено зміни до Закону в частині проведення з 01.10.2017 осучаснення раніше призначених пенсій із застосуванням єдиного показника середньої заробітної плати, який враховувався для обчислення пенсій у 2017 році, а також запроваджено новий механізм індексації пенсій.

Починаючи з 2019 року раніше призначені пенсії перераховуються з урахуванням показника середньої заробітної плати, збільшеного на коефіцієнт, що відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін і 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати в Україні.

Розмір, дата і порядок такого збільшення визначаються в межах бюджету Пенсійного фонду України за рішенням Кабінету Міністрів України.

Постановою Кабінету Міністрів України від 20.02.2019 № 124 „Питання проведення індексації пенсій у 2019 році” затверджено Порядок проведення перерахунку пенсій відповідно до частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування” (далі – Порядок).

У 2019 році при перерахунку пенсій згідно з Порядком застосовувався коефіцієнт збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, який враховується для обчислення пенсії, в розмірі 1,17, у 2020-му і 2021 році – в розмірі 1,11.

Із 2021 року показник середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для обчислення пенсії, щороку збільшуватиметься на коефіцієнт, що відповідає 50 відсоткам показника зростання споживчих цін за попередній рік та 50 відсоткам показника зростання середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, за три календарні роки, що передують року, в якому проводиться збільшення.

Запроваджений цим Порядком механізм проведення індексації пенсій передбачає поступове вирівнювання показників середньої заробітної плати для всіх пенсіонерів незалежно від року їх виходу на пенсію.

Водночас інформуємо, що Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обліку трудової діяльності працівника в електронній формі” від 05.02.2021 № 1217-IX (набрав чинності 10.06.2021) внесено зміни до Закону, якими запроваджено автоматичне призначення пенсії за віком (без особистого звернення особи) зі збереженням за особою права відстрочення виходу на пенсію.

Так, відповідно до частини першої статті 44 Закону призначення (перерахунок) пенсії здійснюється за зверненням особи або автоматично (без звернення особи) у випадках, передбачених Законом.

Призначення пенсії за віком здійснюється автоматично (без звернення особи) у разі набуття застрахованою особою права на призначення пенсії за віком при досягненні пенсійного віку, передбаченого частиною першою статті 26

Закону, на підставі відомостей, наявних у системі персоніфікованого обліку, якщо до досягнення пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону, особа не повідомила про бажання одержувати пенсію з більш пізнього віку (частина друга статті 44 Закону).

Пенсія за віком призначається з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку, якщо звернення за пенсією відбулося не пізніше трьох місяців з дня досягнення особою пенсійного віку.

Пенсія за віком, що призначається автоматично (без звернення особи), призначається з дня, що настає за днем досягнення пенсійного віку, крім випадків відсутності в системі персоніфікованого обліку відомостей про страховий стаж застрахованої особи, необхідний для призначення пенсії за віком при досягненні пенсійного віку, передбаченого частиною першою статті 26 Закону. У разі якщо документи про страховий стаж не подані протягом трьох місяців з дня досягнення застрахованою особою пенсійного віку, передбаченого частиною першою статті 26 Закону, вважається, що застрахована особа виявила бажання одержувати пенсію з більш пізнього віку (стаття 45 Закону).

Із урахуванням внесених до Закону змін, Пенсійним фондом України розроблено проект постанови правління Пенсійного фонду України „Про затвердження змін до деяких постанов правління Пенсійного фонду України” (далі – проект акта) щодо внесення змін до Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, затвердженого постановою правління Пенсійного фонду України від 25.11.2005 № 22-1, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27.12.2005 за № 1566/11846.

За результатами опрацювання проекту акта Мінсоцполітики надано зауваження щодо необхідності його доопрацювання, зокрема, в частині:

інформування осіб на всіх етапах про збільшення розміру пенсії у випадку відстрочення її призначення;

інформування осіб про дату подання заяви про призначення пенсії для вирішення питання врахування останнього місяця заробітної плати та показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, який застосовується для обчислення пенсії, для призначення пенсії в кінці року.

Таким чином, законодавче врегулювання питання автоматичного призначення пенсії за віком на веб-порталі електронних послуг Пенсійного фонду України виключає можливість вчинення корупційних дій з боку працівників територіальних органів Пенсійного фонду України під час призначення пенсій.

Заступник Міністра

Віталій МУЗИЧЕНКО

